№ 19.

KURYER LITEWSKI

Za Naywyższym Dozwoleniem
IMPERATORA JMCI CAŁEY ROSSYI.

w WILNIE V. S. 5. MARCA 1802. ROKU WE SRZODĘ.

z Petersburga V. S. 21. Lutego.

Szef Fridrichshamskiego regimentu garnizonowego General Major Werewkin umieszcza się w armii. Na mieyscu jego Kommendantem Fridrichshamu i Szefem regimentu został od armji Generał Major Gawro. Zmarły Kapitan Kommandor flotny von Kruz wymazuie się z rang listy, jakoteż Cronsztadzkiego artylleryi garnizonu Kommendant Podpółkownik Boszniakow. — Miastu Czernoy wraca się imie dawnieysze Hriboriopola. Za rapportem Cywilnego Saratowskiego Gubernatora Łańskoy o spaleniu w trzech pożarach 144. domów w mieście Saratowie r. 1801. roskazano ze skarbu wydać na pogorzelców 12. t. rubli. — 13. Osobom na wygnanie w głąb kraiu lub robotę skazanym, wolność przywrócona.

Generał Prokuror donosi Zydowi Nowogrod-Wołyńskiemu Niewachowiczowi, Szkłowskiemu Leyzerowi proszącym o wyznaczenie dla nich gruntu blisko S. Petersburga, którzyby uprawiać mogli; ukazami r. 1791. i 1794. zabroniono Zydom osiadać w miastach wnętrznych Wielko-rossyiskich; dla tey przyczyny pozwolić nie podobno, aby mieszkali w S. Petersburgskiey Gubernii. — Berlińska Gazeta omylnie doniosła, iż w mieście Moskwie nie powiodło się szczepienie ospy krowiey, a lekarze tamteysi uważaiąc że z niey wiele osob umarło, osądzić mieli za rzecz nie przyzwoitą szczepić ospę dzieciom roku nie maiącym. Rzecz prawdzie się przeciwi; owszem w S. Petersburgu i Moskwie szczepienie naypomyślniey idzie; żaden z niey nie umarł; każdego wieku osobom szczepi się bespiecznie z oczewistym dla wszystkich pożytkiem.

z Wiednia 2. Marca.

Pocztę z Austryi do Constantinopola idącą blisko Sophii rozbito, przydanych na straż Jańczarów rozegnano. — Do Belgradu d. 15. Lutego przyszedł Sułtański ferman, którym nie tylko uwolnił buntowników Monarcha od kary zbrodnią zasłużoney, ale też miał im pozwolić ażeby nowego Baszę sami dla siebie wybrali. Nie łatwo jednak daiemy wiarę Jańczarskiey powieści, widząc jakim sposobem z całey Serwii lud zpędzaią do Belgradu na poprawienie murów i twierdz upadłych. Sami tym czasem działa na wały zataczaią, wszelką gotowość czyniąc do obrony, ponieważ im tayno nie jest, że Dywan liczne woyska pod miasto zprowadza, któremu hetmani rycerz zagrzany obietnicą Baszowskiey dostoyności nad Serwią i Belgradem. Wszystko to dzieie się z namowy Paswana Oglou, który buntowników przykładem własnym naucza, ażeby w ostróżnosci i orężu nadzieię pokładaiąc, łudzić się nie dali zwodniczym obietnicom. Utrzymuie się zawsze pogłoska, że Widdiński Basza do spisku przeciw Belgradzkiemu należał, sam z odległych kraiów pomoc i radę odbiera; czasowi zostawić trzeba obiaśnienie tey taiemnicy. — Feld Marszałek Xiąże Lichtenstein 50. weteranom, którzy pod sprawą jego kampanie Francuzkie odprawuiąc we Włoszech, do służby stali się nie zdatnemi, dożywotnie pensye z własnego maiątku naznaczył. Przykład pochwały i nasladowania naygodnieyszy, dla ubogich żołnierzy silném będzie zachęceniem do służenia Oyczyźnie. — Interes elekcyi Arcy Xiążęcia Antoniego dotąd zawieszony; słychać że Dwór Berliński zrzeka się wszelkiey pretensyi do Biskupstwa Munsterskiego, przestaiąc na Osnabrucku, Hildesheim, i Paderborn. To naypewnieysza iż w terazn: mieś: indemnizacye przez Mocarstwa wyższe ułożona, Seymowi Rzeskiemu w Ratisbonie maią bydź podane do ratyfikacyi; nawet podobno się obeydzie bez Deputacyi tak dawno wyznaczoney.

Z Mediolanu odebraliśmy taiemny rapport przez Deputacyą wielkiey Consulty w Lyonie podany pierwszemu Konsulowi. W 18. miesiącach od Kapitulacyi Generała Melas do terazn: r. RPta Włoska w podatkach, kontrybucyach, rekwizycyach złożyła 200. mill: liwr: Mediolan 150. mill: liwr: Franc. część poszła na wnętrzne wydatki, resztę zabrały woyska Republikantskie. W każdey parafii był zwyczay, że cały podatek do skarbu wnosili 6. bogatszych obywatelów, którym późniey rząd pozwalsł wybierać od uboższych cząstkę przypadaiącą na każdego; co nakoniec stało się źrzódłem niesprawiedliwości, gwałtów, i grabieży dla biednych, bogactwa dla maiętnieyszych. Spodziewaią się Włosi, że rządzący Buonaparte uwolni narod od ucisku podobnego, jak iuż Francuzom porządek przywrócił. — Arcy Xiąże Karol na wiosnę po wielkich manewrach zamyśla 10. t. Węgierskich żołnierzy zprowadzić do Austryi, tyleż Austryaków posłać na leże do Węgier. — Z Dworem Bawarskim ważną mamy negocyacyą. Elektor kazał uczynić dokładny rachunek, ile poddanym jego należy od woysk Cesarskich i Condeuszowskich, za żywność, furaż, podwody bezpłatnie dostarczone; i drugi jak wiele straciła Bawarya w przechodzie tychże woysk przez kradzież, swawolę żołnierską, i rabunek. Pierwszy rachunek nie dokończony; drugi iuż wygotowany pokazuie, iż w armiach dobrze ćwiczonych nie obeydzie się jednak bez przypadku; szkodą Bawarczyków skromnie liczona wynosi ogromną summę 2. mill: 564. t. złot. ryńsk.

z Londynu 23. Lutego.

Ponieważ podpisanie traktatu w Amiens idzie w przewłókę, zrodziła się ztąd w narodzie troskliwość; u nas równie jak w Wiedniu ludzie boiaźliwi lękaią się odnowienia woyny. Zapewne mylny będzie ich rachunek; tym czasem upadaią w kraiu papiery, zmnieysza się dochod celny, kupcy ociągaią się wysyłać okrętów na żeglugę daleką. — Wiadomości z S. Domingo dochodzą d. 17. Grudnia. Trudno zgadnąć jak postąpi Toussaint z woyskiem które Generał Leclerc prowadzi; według powszechnego rozumienia, nie będzie czynił odporu; głośno jednak oświadczył, iż w żadnym przypadku; chociażby taką widział chęć Konsula Buonaparte, nie pozwoli na rozwiązanie armii Murzyńskiey, anitéż na wydarcie sobie kommendy naywyższey w S. Domingo. Po takiém oświadczeniu należało czynić ogromne przygotowania do obrony; o żadnych nie pomyślił jeszcze Toussaint, nawet armii zgromadzać się nie kazał, ażeby łat-

wiey wstrzymać mogła lądujących Francuzów; inni tę opieſzałość cnocie Wodza przypisują; bo człowiek co wiernie służył Oyczyźnie, skorym nie będzie w zapaleniu woien domowych. Słychać że do Ameryki półnoeney wysyła swego Generał Adjutanta Hebecourt z pieniędzmi jakie mógł zebrać przez lat kilka. Ten Officyer Francuz rodowity, wiernym jest przyiacielem Generała Touſsaint od tego czasu, jak przeciwnik Rigaud pobity został i wygnany z kraiu. Inna wiadomość odebrana z S. Domingo wspomina o roskazach przez Generała en chef do Cap François przysłanych, ażeby część garnizonu Murzyńskiego ztamtąd ustąpiła, zostawuiąc mieysce przybywaiącym Francuzom.

U nas Xiąże de Portland chciał złożyć urząd Prezydenta rady Królewskiey; sam jechać do Dublinu i bydź Wice Królem Irlandzkim; po oddaleniu się jego nastąpić miały w Ministerium inne odmiany; lecz Addington zatrzymał Xiążęcia do pewnego czasu; słychać iż teraz traktuie z Oppozycyą — Niedawno w Izbie niżſzey Wilberforce oświadczył, że za dni kilka przyniesie ulubiony swóy proiekt tylekroć roztrząsany bez pożytku, zakazania handlu Murzynami. Inny nie mniey ważny, o poprawę reprezentacyi narodowey w Parlamencie, poſzedł w niepamięć; a jednak miasteczka i wioski naynędzneyſze obieraią Deputatów do izby niżſzey; gdy naywiękſze miasta, nic nie należą do elekcyi, dla tego jedynie iż później zakwitnęły. W liczbie onych trzeba położyć Swansea miasto zupełnie nowe, za ludzkiey pamięci zbudowane w kraiu Wallii. Przed 50 lat na mieyscu gdzie stoi, była jedna tylko nędzna karczma; dziś jest obywatelów więcey 20 t. port wygodny, z którego w r. p. wyſzło na morze okrętów rozmaitych 2590; w okolicach wiele robi się żelaza — Generał Clinton z Madery powrócił; Angielskie woyska jego kommendy zastępuiące wyspę Portugalską, popłynęły do Jamaiki, gdzie rząd zdaie się lękać powstania straſznego. Są tam w niedostępnych górach niepodlegli nam Mulatrowie i Murzyni, którzy zbiegów z osady chętnie przyimuią do siebie, a niewolników wzywaią do wolności — Klub Whigs miał zwyczayne posiedzenie przed kilko dniami. Fox i Sheridan mieli długie mowy cieſząc się z przywróconego pokoiu, ubolewaiąc nad upadkiem Angielskiey potęgi, niezmiernością długów zgwałceniem *przedziwney* Konstytucyi, w ich mniemaniu, *nalepszey w świecie.* Nie chcemy obrażać cierpliwości czytelnika wypisywaniem, co rozprawiali Oratorowie Angielscy przy kielichu i wesołey zabawie.

Gdy w Izbie niżſzey mówiono o długach następcy Tronu, dowiodł Sutton, że Xiąże Wallii, według myśli praw dawnieyszych, powinien mieć zawsze dochod od Królewskiego oddzielny; na co przeznaczone iest Xięstwo Cornouaille, summy z tamtąd corok wybierane składać należało w małoletności Xiążęcia, i oddać gdy do lat przyszedł; ale tego zaniedbano uczynić, tak dalece iż następca Tronu w r. 1783 do lat zupełnych przychodząc znalazł się iuż cokolwiek zadłużonym, zapasu nie znalazł żadnego. Dochody zaś z Cornouaille od r. 1762. w którym się narodził Xiąże do dnia dzisieyszego wyniosą ogułem 900. t. FS. — Wielki Sułtan przez Podpółkownika Chambers przysłał złote medale wszystkim Officyerom woysk Angielskich, które do wyprawy Egiptskiey należały. — Niektóre z pism naszych wiele sobie pozwalaią przeciw Konsulowi Francuzkiemu; rządowi nie miły iest ten postępek; słychać iż Lord Hawkesbury prosił Posła Otto, ażeby pozywał przestępców, obiecuiąc prędką i ścisłą sprawiedliwość z ludzi usiłuiących, ile im słabość sił pozwala zerwać pokoy narodom przywrócony. Nie przyiął tey myśli Otto; potwarz będzie zawsze potwarzą; cnota cnotą. — Singleton zięć Margrabiego Cornwallis, posyła Generałowi Moreau 6. koni dzielnych i psów gończych kilkanascie, zabrawszy z nim ścisłą przyiaźń niedawno w Paryżu.

z Paryża 22. Lutego.

W Anglii wiele zakładów przegrano i wygrano z okoliczności trwaiącego w Amiens kongreſsu, będzie ich tam ieszcze więcey; ponieważ u nas iest rzecz pewna, że negocyacye przedłużyć się muszą — Mieszkańce Guadalupy 11. Deputowanych przysłali do Dominiki, zapraszaiąc Prefekta Lescalier ażeby do rządzenia wyspą powrócił. Urzędnik ten wiedząc wysłanego na wygnanie Generał Kapitana Lacroſse dobrowolnie poszedł za nim. Deputowanych tylko 3. na ląd wysiadło; przyiął ich Prefekt iak ludzi prywatnych; ofiarowali dać iemu zakładników na znak rzetelności swoiey; nie przyiął podobnym sposobem Mulatrowie dawali zakładników Admirałowi Lacroſse, maiącemu wniść do Port Liberté, a iednak późniey aresztowany na wygnanie iść musiał. — Monroe dawny Ambaſsador Amerykańskich stanów w Paryżu został obrany Gubernatorem Wirginii; wyniesienie tego męża radosne dla iego przyiacioł i sprzymierzeńców RPtey. — Generał Menou w pismach publicznych umieścił oświadczenie przeciw zmyśloney powieści, iakoby żona iego liczną świtę miała, a Wodz przed sobą buńczuki nosić kazał; omyłka tu była zapewne, do którey przyczynę dały 3 chorągwie regimentu wielbłądowego. — Z Brestu eskadra Hollenderska Admirała Hartsink opatrzywszy się we wszystko pod żagle wyszła; przyłączył się do niey nasz okręt Zelé od 74 armat; wszyscy razem płyną do S. Domingo, prowadząc 3 t. żołnierza lądowego. W pomienionym porcie gotuie się do podróży inna eskadra z woyskiem, które pod sprawą Generała Debureaux iść ma do Guadalupy. Admirał Linois z Cadix wypłynął 18 Stycznia, Gravina z Ferrolu. — W Stolicy naszey r. p. narodziło się dzieci płci oboiey 19670. umarło osob 20767, ślubów było 3826, rozwodów 720, adopcyi 19; w szpitalach narodzonych liczono 1554. umarło chorych 8056. podrzutków 5023.

Po wielu miastach kompania szulerska domy do gry publicznie otwierać zaczęła, śmiało twierdząc przed zwierzchnością, że od Ministra policyi ma na to wyraźne pozwolenie. Ostrzeżony Fouché, znaiąc że w dobrze urządzonym kraiu takiego bezprawia cierpieć niepodobno, które niszczy familie, psuie obyczaie, chciwość zapala, do niezliczonych zbrodni iest zachęceniem i przyczyną; zalecił surowie Prefektom, ażeby zamknęli domy pomienione, iako przepaść do pochłonienia naybardziey młodzi niebaczney otwartą. Za roskazem pierwszego Konsula Minister Skarbowy Marbois uroczystym obrządkiem półposąże Konsyliarza Stanu Dufresne, niedawno zmarłego, w izbie radney umieścił, i w mowie pochwalił zasługi męża w Oyczyźnie, nam dość iest wspomnieć, iż Dufresne był prawą ręką Ministra Necker w naytrudnieyszey administracyi skarbowey od r. 1776. do r 1781. Prezydent Senatu, Prawodawczego zgromadzenia, Trybunatu, sądów kaſsacyinych, Ministrowie Konsyliarze Stanu, Generałowie, Prefektowie, i wielu innych urzędników było przytomnych uroczystości. — Biega tu pogłoska, iż syn Xiążęcia d'Orange będzie Prezydentem RPtey Batawskiey, Oyciec zaś iego w Niemczech zostanie. Toż samo mówiono o mniemaney elekcyi Króla Jmci Sardyńskiego we Włoszech. — Ostatnie wiadomości z S. Domingo zapewniaią, iż Generał Touſsaint tak długo służąc wiernie z honorem Oyczyźnie, bydź nie myśli nakoniec zdraycą. Pokaże się to naylepiey z pisma iego do mieszkańców S Domingo, po ukaraniu Generała Moyse wydanego, gdzie odezwę czyni do naywyższey woli rządu Francuzkiego, treść tego pisma będzie niżey. — Król Etrusków odzyskał zdrowie, był iuż bardzo słaby. — Z Oycem S. Konsul Buonaparte dziś traktuie względem urządzenia Biskupstw i Kościołów RPtey Włoskiey; zmarły Arcy Biskup Visconti iuż miał sobie przyrzeczoną dostoyność Kardynalską; lecz późno: *post cineres gloria.*

Na mieysce Generał Kapitana Lacroſse niemiłego Murzynom, wyznaczony Richepanse ...

czeń i przyiaciel Generała Moreau, na kampaniach Niemieckich wsławiony. — Słychać iż Konkordat ma bydź wkrótce ogłoszony; zatém nastąpi nominacya 40. Biskupów nowych. — Z Dublinu przyszło doniesienie, iż Napper Tandy wolność odzyskał za roskazem rządowym, i na okręcie do Bordeaux iest wysłany. — Generał Angielski Hutchinson znayduie się teraz w Palermie. — Brylanty przez pierwszego Konsula Graffowi Markow ofiarowane szacuią 200. t. uw. ten Ambassador bywa zapraszany do stołu w te dni nawet w których Buonaparte audyencyi nie daie.

Kładniemy treść odezwy Generała Toussaint do mieszkańców S. Domingo. — Od początków rewolucyi starałem się uszczęśliwić i uwolnić ziomków moich. Walcząc z nieprzyiacielem wnętrznym i zewnętrznym RPtey, woiowałem mężnie, rzetelnie, z honorem; dla nieprzyiaciół nieubłaganych sprawiedliwy, po zwycięztwie krwi nie przelewałem. Darowanie urazy poiednanie się z ludźmi co niedawno pod chorągwią stali u Anglików, miałem za świętą powinność; chcąc tym sposobem obłąkanych synów przywrócić oyczyźnie, a z nieprzyiaciół wolności utworzyć iey obrońców. Starszyznie woyskowey przypominałem, że stopnie do których podniesionemi zostali, bydź powinny nadgrodą honoru, cnoty, męstwa, im wyższy iest Officyer od pospolitego żołnierza; tém cnotliwiey postępować powinien, i lepiey służyć kraiowi; zapomnieć o sobie myślić o dobru powszechném; w sądach zachować sprawiedliwość, w osadzie porządek; wytępiać zbrodnie, szczepić obyczaie i cnotę; nay bardziey zaś postrzegać woyskowey karności, bez którey armia bydź nie może. Armia broni wolności, bezpieczeństwa maiątków i osób: honor Officyerów na tém zależy aby żołnierz naylepiey był ćwiczony. Regimenta, bataliony kompanie mieć powinni za własną familią; w nich znaydą zaszczyt i chwałę. Tak od lat 10. mówiłem do Generała Moyse. Czegoż nie czyniłem, chcąc go zwrócić na drogę cnoty? Ale on dał się uwieść ambicyi i namiętnościom; nędznie zginął. Tak niech zginą naśladowcy iego. Bóg iest sprawiedliwy, choć czasem późno, każdemu iednak oddaie w miarę zasługi. Tak okrutny przypadek dla mnie stał się nauką; odtąd mieć nie chcę żadnego Generała dywizyi, *póki nie przyidą roskazy nowe od rządu Francuzkiego.* Jeden tylko Dessalines w nadgrodę zasług ten stopień zachowa.

Podczas woyny w Departamentach południowych nauczyłem rodziców, jak maią chować dziatki swoie w boiaźni Bożey, bo religia cnot źrzódło zasadą iest szczęśliwości ludzkiego plemienia. Bo któż osadę nam zniszczył; czyliż to nie byli obywatele bez obyczaiów i wiary? Gardzący Stwórcą nie może kochać bliźniego; dziecię rodzicom nie posłuszne wzgardzi radą obcych ludzi. Nie będzie pełnił praw pisanych, kto podeptał przyrodzone. A przecież rodzice są ieszcze niedbali w edukacyi własnego potomstwa! dozwalaiąc im próżnowania, zbytku i swawoli, nie nagląc do pożyteczney pracy. Czegoż się ma spodziewać z nich Oyczyzna? Oto przyszedłszy do lat doyrzałych złemi będą obywatelami. Niech więc teraz kommendanci i urzędnicy maią pilne oko na rodziców; podobnego dozoru potrzeba dla rolników. Na początku rewolucyi ludzie złośliwi powiedzieli prostakom: wolność daie prawo do próżnowania, czynienia zle bez kary gardzenia prawem, rządzenia się namiętnościami. Taka nauka do smaku wnet przypadła rozboynikom, hultaiom; i złodzieiom. Czas iest ukarać ludzi w złém zatwardziałych. — Niech wie świat cały, że kto chce żyć spokoynie i dobrze, ciągle pracować powinien. Tego ten nauczaią rodzice dzieci; a nie będą w nich widzieć włóczęgów, jakich aż nadto wiele kray liczy; tych zaś kommenderuiący woyskiem wytępiać powinni, ażeby swoim przykładem nie zarażali ludu. *Reszta potém.*

z Lyonu 2. Lutego.

Dokończenie Konst. Włoskiey.

11. Alienacya, sekwestr dóbr prawem oddanych na utrzymanie Duchowieństwa i służby Pańskiey, nigdy bydź nie może; dóbr teraz posiadanych Duchowni przedawać nie mogą. Prawo zapewni fundusz na opłatę pensyi członkom zgromadzeń zgaszonych. 12. Kancellarye Biskupów i Archiwa ich zostaną w całości. Karność Kościelna, kary kanoniczne, osoby do ich zachowania potrzebne zostaną na stopniu dawnieyszym. 13. Biskup może duchownym prawo łamiącym nakazać duchowne ćwiczenia w Seminarium lub Klasztorze. — Wielkie popełniaiącym przestępstwo może odebrać sprawowanie urzędu i dochody do niego przywiązane, które odbiera zastępuiący mieysce iego. Na nieposłusznych Biskup użyie pomocy rządowey. 14. Jeśli z duchownych który mieszać będzie spokoyność domową; postąpi z nim Biskup iak w poprzedzaiącym art. wyrażono. 15. Jeśli z Duchownych który dopuści się zbrodni ciężkiey, która ciągnie za sobą karę cielesne i niesławę, rząd cywilny wyrok swóy napisawszy rzecz przełoży Biskupowi; który może przed wykonaniem onego wszystko uczynić; co na podobne zdarzenia przepisuią prawa Kościelne. 16. Duchowieństwo zupełnie wolne iest od służby woyskowey. 17. Prawo zakazuie wszelkich postępków psuiących publicznie dobre obyczaie, krzywdzących religią, i duchownych. 18. Pleban przymuszonym bydź nie może do zaślubienia takich osób, między któremi zachodzą przeszkody Kanoniczne.

z Stockholmu 12. Lutego.

Pamięta Szwedzki narod ów przypadek; gdy niektórzy z stanu szlacheckiego obywatele, na ostatnim Seymie w Joenkoeping, zwadziwszy się z Marszałkiem, a nie mogąc swego dokazać, izbę opuścili; oświadczaiąc iż zrzekaią się Szlacheckich przywileiów i dostoyności. Król Jmć d. 26. Stycznia wydał o tém edykt następuiącey treści: „Naszym iest obowiązkiem zachować wnętrzną spokoyność narodu, nie dozwalaiąc takich nawet postępków, któreby oyczyznę zamieszać mogły w przyszłe czasy: Szlachta Szwedzka na Seymie zrzekała się swoiey prerogatywy; gardząc iawnie stanem postanowionym przed wieki w nadgrodę wierności, zasług, odwagi, talentów, po całey Europie. Nie spodziewamy się ażeby ktokolwiek naśladować chciał tego przykładu, gwałcąc obowiązki święte względem Króla i oyczyzny; lecz ieżeli kto cokolwiek podobnego uczynić zechce, wygnanym będzie z kraiu, ażeby ducha obywatelskiego nie zarażał.

z Neapolu 30. Stycznia.

Król nasz ciągle bawi w Palermo, nie spodziewamy się nawet, ażeby rychło powrócił do tey stolicy, chociaż w niey zupełna i kraiu całym spokoyność panuie. Rzadko które z miast Europeyskich iest opatrzone lepiey, dla utrzymania porządku i bespieczeństwa. Garnizon woysk Rossyiskich zastępuiąc twierdze nasze, przykładną karnością i oręża pogromem umie powściągać burzliwych Lazzaronów i zuchwałych Calabryiczyków, sam ztąd nie ustąpi, aż kongres w Amiens postanowi; do kogo Malta należeć powinna. Port nasz napełniony zawsze okrętami postronnemi; własnych nie mamy. Wiadomo że Król Jmć od czasu dawnego lubił zatrudniać się tworzeniem potęgi morskiey; woyna i rewolucya wszystko pożarła; został tylko ieden Archimedes od 74. armat.

z Berne 15. Lutego.

Od rewolucyi d. 28. Października w kraiu Szwaycarskim powszechnie zaczęto narzekać na pocztę, gdzie listy otwierano bez wyłączenia

żadnego; rząd Prefektom roskazał poskromić przestępców. W Bazylei uformować się ma zgromadzenie, do którego wchodzący zabawiać się będą roztrząsaniem politycznych dzieł i handlowych. W powiecie Frichthal powstaią niezgody; aże są woyska dziś liczne w kraiu, mamy nadzieię, że do wzruszenia domowey spokoyności nie przyidzie. Senat zatrudnia się teraz poprawą konstytucyi według przepisów Landammanowi Reding podanych w Paryżu. Ten posłowi Verninac i Ministrowi Talleyrand podał wzaiemnie pismo w mocnych wyrazach względem gwałtownego zaięcia kraiu Valais. Słychać iuż to nieraz pierwszy, że Generał Turreau został odwołany. Poseł Verninac pisał do naszego Senatu. Donieśliście, powiada o wybraniu nowych Senatorów, a po nich rady mnieyszey, przyiąłem wiadomość z pociechą, gdyż widzę iak zacnych obywatelów na urząd wynosicie. Uyrzy wkrótce narod Szwaycarski kwitnącą iednomyślność, zgodzone partye rząd dobry i sprawiedliwy. Czasy przeszłe dla tego iedynie wspominać będziecie, ażebyście z nich brali naukę pożyteczną; dobro publiczne odtąd nie będzie pokrywką namiętności i zysków osobistych. Poseł iestem narodu zprzymierzonego; Francuzów z Szwaycarami od wieków łączyły iedne prawa i rząd ieden; w poźnieyszych czasach przodkowie razem walczyli; imiona wasze z naszemi są pomieszane w dzieiach rycerskich, kunsztów, nauk, i handlowych. Częstokroć Francya Szwaycarow bynaymniey nie różniła od własnych synów, iako dzieci uprzywileiowane. To na pamięć przywiodłszy Senatorom, z serca pragnę ażeby potęga wolność, i szczęśliwość narodu waszego wzrost wzięły naywiększy ettc.

z Hagi 23. Lutego.

Generał Grenier Inspektor dywizyi militarnych armii Francuzkiey na północy, przybywſzy do naſzey stolicy oglądał tu i ćwiczył woyska swoie; wkrótce wyiedzie do innych miast gdzie stoią Francuzkie załogi. Kollektorowie zbieraiący podpisy obywatelskie na dobrowolną pożyczkę 30. mili: zł: Holl: wiele do czynienia maią. Nacisk ochotników niezmierny; nie zbywa na pieniądzach w kraiu; sami obywatele Amsterdamu pożyczaią summy połowę a Konsulowi Buonaparte r. 1800. na Włoską wychodzącemu kampanią 12. mill: liwr: dać nie chcieli! w Marcu pewnie zbierze się summa prawem zamierzona; podpisanych iuż jest 24. mill. — Xiąże d' Orange otrzymawſzy spodziewaną nadgrodę w Niemczech, ma wziąć do służby swoiey 3 regimenta Hollenderskich emigrantów, dziś zostaiące na żołdzie Angielskim. — Rozeſzła się pogłoska, iż dokończenie tak dawno zaczętego w Amiens Kongreſsu nie spodziane trudności znalazło; cóżkolwiek nastąpi, u nas papiery zpadaią.

Za pozwoleniem Cenzury Wileń: prenumeruie się w Grodnie Dzieło: *Nauka początkowa reguł proporcyi rysunkow*, które poczynaiącym, i doskonalącym się w tey sztuce, obiaśnia to wszystko, w języku Polskim, co w obcych, naysławnieysze tego rodzaiu zawieraią w sobie pisma, treść onego taka: *wyobrażenia potrzebne i przygotowania do Rysunku, praktyki i pomocy powszechnie zalecone, wyrażenia proporcyi w rysowaniu składu ciała ludzkiego, oraz przepisy w wydaniu akcyow onego szczegulnych, sposoby ciemienia, przenoszenia, kupiowania wzorow, portretow i naśladowania obiektow, które przyrodzenie obficie oczom przed stawia; sposoby też robienia i użycia lakierow do ocalenia kopersztychow papierowych służących, z dodatkiem uwag i postrzeżeń szczegulnych* i t. d. z tablicami iasno sztychowanemi 19. Amatorowie dzieł tego rodzaiu prenumeruiący, mieć będą w następnym Maiu gotowe. Cena Exemplarza na wybornym papierze zł: Pol: 8.

Autor Dzieła tego X. Gundyzalw Eymont Dominikan, Profeſsor rysunkow w Szkołach Powiatowych Grodzieńskich, przyimie prenumeratę w Grodnie i wyda bilety. — w Wilnie X. Bortkiewicz Regens Teol: Profes: w Klasztorze S. Ducha Zak: Kazn: w Nowogródku X. Sokulski Prefekt Szkół. — w Minsku, Kownie, Rosieniach, Słonimie, Nieświżu, Brześciu Litt: Połocku, Zabiałach, Uszaczu, w Klasztorze XX. Dominikanow. — w Krożach i Telszach u JX. Prefekta Szkół.

Dla zabespieczenia całości maiątku swego JP. Xawery Szydłowski powtórnie przypomina uzyskane publikandum od N. Regencyi w R. 1800 pod d. 18, 9bra, iżby nikt w żadne tranzakcye z Sukceſsorami Szydłowskiego Kaſzteil. nie wchodził pod nieważnością, że Maiątek nie jest podzielony, który na żądanie Sukceſsorow sama Regencya ma podzielić; a ponieważ JP. Józef Szydłowski wſzedł w tranzakcye z JP. Michałem Szydłowskim o część dóbr po Jezuickich, któremi Dobrami dzielić się Prawo zabrania, i tylko ieden może ie posiadać Sukceſsor, a tym więcey, gdy teyże tranzakcyi nie akceptowała Regencya przez wydaną swą rezolucyą d. 8 7bra bo była ze ſzkodą Wierzycieli JP. Józefa Szydłowskiego, i maſsy Sukceſsyonalney, a gdy póżniey postrzegł się JP. Michał, iż dane mu od ŚP. Józefa fundusze były obciążone długami, i niepewność odebrania onych, receſsował się nie tylko od tranzakcyi i kwitu na tę część daną, ale owſzem in forma proceſs rozpoczął. — A znowu JP. Xawery Szydłowski trzymaiąc te Dobra w poſsesyi swoiey, odzyskawſzy one z pod sekwestru, a któren nie widząc dla siebie samego funduſzu zabespieczył prawnie sobie na tych Wsiach summę mu przyznaną od JP. Józefa Szydłowskiego; a taż część JP. Józefa Szydłowskiego, nie może odpowiedzieć za pretensye tak znaczne; przeto ciż obydway bracia dla nie zakłócenia Maiątku swego ostrzegaią Publiczność ażeby nikt w żadne tranzakcye z JP. Józefem Szydłowskim nie wchodził; póki dział generalny nie nastąpi, a na ten czas okaże się, iaka na niego wypadnie porcya Sukceſyi jego.

Magistrat miasta Wilna na skutek tak zalecenia JW. Litewskiego Woiennego Gubernatora różnych Orderow Kawalera Barona Bennigsena, iako też Ukazu Litew: Wileń. Gubernskiego Rządu, zawiadamia powszechność, iż w dniach 6. 10. i 13. nast. mies. Marca odbywać się będzie na Ratuszu publiczny targ na pobudowanie mostu na rzece Wilence za bramą Spaską przez powódź w Ru przeszłym zruynowanego, ktoby zatém życzył podiąć się do budowy tego mostu w wyznaczonych terminach z rana o godzinie 10. na sessyą na Ratuszu iawić się zechce 1802. Febr. 26. dnia.